

Ro'ziyev Umar Muzafarovich

Buxoro davlat universiteti Psixologiya kafedrasida dotsenti

IJTIMOY FObIYA RIVOJLANISH SABABLARI VA HOZIRGI ZAMON PSIXOLOGIASIDA FObIYALARNI KORREKSIYALASH

Annotatsiya. Insoniyat rivojlanib borgan sari ijtimoiy fobiyalar ham avj olib bordi. Turli yosh davrlarda fobiyalar o'zini namoyon qila boshladi, xususan o'spirinlik davrida bu qo'rquv va xavotirlar o'zini yaqqol namoyon qilyapti. Har bir inson bir vaqtning o'zida qandaydir tashvish darajasini boshdan kechirishi mumkin. Fobiya buzilishi bo'lganlar buni doimiy ravishda boshdan kechirishadi va shunchalik kuchliki, bu ularning hayot sifati ta'siriga sezilarli darajada salbiy ta'sir qiladi. Bu maqolada ijtimoiy fobiya rivojlanishi sabablari shaxslarda bezovtalik hissi va ijtimoiy fobiya ko'rinishlari va ularni oldini olish, ijtimoiy fobiya belgilari, kimlarda ko'proq kuzatilishi, ijtimoiy fobiyaning sabablari, haqida fikr yuritilgan. Maqolada ijtimoiy fobiya ko'rinishlari, kelib chiqish sabablari, oldini olish usullari haqida ma'lumot berilgan.

Tayanch tushunchalar: Agorafobiya, xavotir bezovtalik, sintez funksiyasi, zaifliklar fobiya, xulq-atvor, muzlatish, somatik kasalliklar, vahima, irrastional qo'rquv, ayxmo fobiya, chuqur depressiya, stereotip travmatik holat, obsessiya. signal funksiyasi, tartibga solish funksiyasi, hissiy shantaj va oldindan sezish obsessiv qo'rquv.

ПРИЧИНЫ РАЗВИТИЯ СОЦИАЛЬНОЙ ФОБИИ И КОРРЕКЦИЯ ФОБИЙ В СОВРЕМЕННОЙ ПСИХОЛОГИИ

Аннотация. По мере развития человечества росли и социальные фобии. Фобии начали проявляться в разные возрастные периоды, особенно ярко эти страхи и тревоги проявляются в подростковом возрасте. Каждый может одновременно испытывать определенный уровень беспокойства. Люди с фобическим расстройством испытывают это постоянно и настолько сильно, что это оказывает значительное негативное влияние на качество их жизни. В данной статье рассматриваются причины развития социальной фобии, чувство тревоги у людей и проявления социальной фобии и их профилактика, симптомы социальной фобии, у кого они наблюдаются чаще, причины социальной фобии. В статье представлена информация о проявлениях социофобии, причинах возникновения, методах профилактики.

Базовые понятия: агорафобия, тревога, функция синтеза, слабости фобия, поведение, замораживание, соматические расстройства, паника, иррациональный страх, эйхмофобия, глубокая депрессия, стереотипное травматическое состояние, навязчивая идея. сигнальная функция, регуляторная функция, эмоциональный шантаж и предчувствие навязчивый страх.

THE CAUSES OF THE DEVELOPMENT OF SOCIAL PHOBIA AND THE CORRECTION OF PHOBIAS IN MODERN PSYCHOLOGY

Annotation. As society developed, social phobias also grew. Phobias began to manifest themselves at different age periods, especially vividly these fears and anxieties manifest themselves in adolescence. Everyone can experience a certain level of anxiety at the same time. People with phobic disorder experience this constantly and so strongly that it has a significant negative impact on their quality of life. This article discusses the manifestations of anxiety and social phobia in adolescents and their prevention, the symptoms of social phobia, who have them more often, the causes of social phobia. The article provides information about the manifestations of social phobia, causes, methods of prevention.

Basic concepts: agoraphobia, anxiety, anxiety, synthesis function, weakness phobia, behavior, freezing, somatic disorders, panic, irrational fear, eichmophobia, deep depression, stereotypical

traumatic state, obsession. signaling function, regulatory function, emotional blackmail and premonition obsessive fear.

Kirish. Ko'pgina ota-onalar bolalarsiz dam olish uchun borishadi. Bola o'zini tashlandiq his qiladi, uning muammolari va tashvishlari haqida gaplashadigan hech kim yo'q. Bunday bolalar yo'l-g'izlikdan qo'rqishadi. Ota onasidan uzoq bolalarda bolalar tartibsiz bo'lish uchun barcha shart-sharoitlarga ega. Ular do'stlar va hissiy qo'llab-quvvatlashni yon tomondan, tengdoshlar davrasida izlaydilar, ammo shu bilan birga ular ko'pincha tovlamachilik va aldash ob'ektiga aylanadilar. Giyohvand moddalar, spirtli ichimliklar singari, qo'rquvni yashirish, ularni g'arq qilish, bir muncha vaqt unutish va o'zini kuchli his qilish istagi. Ammo bu, albatta, faqat illyuziya

Oilada mehr-muhabbat etishmasligi.

Bu har kimning shaxsiy hayoti bo'lgan oilalar. "Onajon, men siz bilan gaplashmoqchiman..."- deydi kichkina bola. "Dadangizga boring, u sizni tinglaydi", deb javob beradi onasi. Xafa bo'lgan bola otasining oldiga boradi va otasi uni qaytarib yuboradi. Shunday qilib, u sevgi va tushunishni izlash uchun bir ota-onadan ikkinchisiga aylanib yuradi. Bolaning muammolari hal qilinmaydi, faqat to'planadi. Shuni esda tutish kerakki, sevgi tug'ma tuyg'u emas, balki hayot jarayonida olingan. Sevgi barcha kasalliklar va ayniqsa psixologik kasalliklar uchun universal vositadir. Shuning uchun, agar ota-onalar turli sabablarga ko'ra bolaga ko'p vaqt ajrata olmasalar, u bilan uning muammolari haqida gaplashsalar, unda hech bo'lmaganda bola o'zining nozik his-tuyg'ularini anglashi va unga g'amxo'rlik qilishi uchun qanday bo'lishi kerak. Do'stlik va sevgi nevrotik bolaga kerak bo'lgan narsadir.

Bolalik qo'rquvini o'rganish J. Leveau, J. Girard-Fresard va boshqa xorijiy olimlarning ismlari bilan ham bog'liq. A. T. Jersild, F. B. Xolmsning bolalik qo'rquvi muammosi bo'yicha eng qadimgi va keng ko'lamli tadqiqotlaridan biri o'zining ilmiy va amaliy ahamiyatini yo'qotmadi. Qo'rquvlarning yoshga xos xususiyatlari va mazmuni E. Le Shan, P. Popper, Y. Ranshburg, A. Freyd, A. Fromm, K. xorni, G. Eberleyn va boshqalar. (bolalar boshdan kechirayotgan qo'rquvlarning mazmuni ochib beriladi, ularning paydo bo'lish sabablari va ularni engib o'tishning mumkin bo'lgan usullari tahlil qilinadi).

So'nggi o'n yilliklarda mahalliy ta'lim psixologiyasida bolalik qo'rquvi psixologiyasi va ularni boshlang'ich maktab yoshida tartibga solish masalalariga ham katta e'tibor qaratilmoqda. Aniqlanmagan bolalik qo'rquvi bolaning o'quv faoliyatini jiddiy ravishda qiyinlashtirishi, ota-ona va bola munosabatlarini sezilarli darajada murakkablashtirishi, shuningdek, bolaning ijtimoiy faolligi va tengdoshlari va kattalar bilan munosabatlariga salbiy ta'sir ko'rsatishi isbotlangan (F. E. Vasilyuk, J. I. A. Venger, J. T. C. Vygotskiy, V. I. Garbuzov, C. B. Gridneva, I. V. Dubrovina, A. I. Zaharov, O. A. Karabanova, A. M. Parishionerlar, A. O. Proxorov, M. Rutter, A. C. Spivakovskaya, T. Shishova, G. Eberleyn va boshqalar). Biroq, ushbu tadqiqotlarning sifatli bir xilligini (bir o'lchovlilikini) tan olish kerak. Xususan, qo'rquv tajribasi va boshqa o'lchovlarni baholashda fazoviy-vaqtinchalik, hududiy, mikro va makro muhit, chastota - intensiv, axloqiy tarkibiy qism, shuningdek, boshlang'ich maktab yoshidagi bolalarning salbiy his-tuyg'ularni boshdan kechirish sharoitida o'zini o'zi boshqarish imkoniyatlari kabi omillarning ahamiyati aniqlanmagan.

Psixologik adabiyotlarni tahlil qilish shuni ko'rsatadiki, mahrumlikning har xil turlari bo'lgan bolalarning hissiy farovonligi muammosi (T. D. Bogdanova, J. H. Belopolskaya, V. I. Garbuzov, S. D. Zabravnaya, O. V. Zachirinskaya, E. S. Kalijnyuk, E. I. Kirichenko, V. V. Lebedinskiy, I. Y. Levchenko, V. I. Lubovski, O. S. Nikolskaya, T. N. Pavliy, V. G. Petrova, U. V. Ulenkova, E. V. Ustinova va boshqalar) muayyan e'tibor berilgan. Biroq, hissiy holatlarni, xususan, bolalar qo'rquvini va ushbu toifadagi bolalar qo'rquvini boshdan kechirish sharoitida o'zini o'zi boshqarish xususiyatlarini ko'p o'lchovli o'rganish maxsus psixologik va pedagogik tadqiqotlar talab etadi.

Shunday qilib, ushbu yo'nalishda olib borilgan mahalliy va xorijiy tadqiqotlarning xilma-xilligi va soni muammoning dolzarbligini olib tashlamaydi. Bundan tashqari, u bizning davrimizning global jarayonlari, kattalar va bolalar hayotiga ta'sir ko'rsatadigan ijtimoiy-siyosiy va iqtisodiy o'zgarishlar bilan keskinlashadi. A. L. Juravlev, T. V. Drobisheva ta'kidlaganidek: "umuman jamiyatining holati, ya'ni uning kayfiyati, fikri, ideallari, qadriyatlarga munosabati va boshqalar shakllanadigan shaxs ongida aks etmasligi mumkin emas".

O'tmish, hozirgi, kelajak hissiy tajribalarni lokalizatsiya qilish, hissiyotlarni mikro va makro - ijtimoiy muhitga proektsiyalash, hissiy holatni boshdan kechirishni sub'ektiv baholashda axloqiy munosabat, salbiy va ijobiy hissiy holatlarni ijtimoiy jihatdan maqbul loyihalashda o'zini o'zi boshqarish imkoniyatlari; qo'rquvning yaxlit tarkibiy va tipologik tasnifi ishlab chiqilgan bolalar boshdan kechirgan qo'rquvlarning butun to'plami genezisga qarab tartibli tuzilmani hosil qiladi: shartli (hayotning o'z tajribasida shakllangan), induktsiya qilingan (mos yozuvlar muhiti, ommaviy axborot vositalari, tengdoshlar tomonidan ilhomlantirilgan), ichki ishlab chiqarilgan, shuningdek ularning xususiyatlari, etnik va mentalitet xususiyatlariga ko'ra. Shartli qo'rquvlar tegishli hissiy holatlarning manbai bo'lib xizmat qiladigan sub'ektga tashqi omillar ta'sirida yuzaga keladigan qo'rquvlarni o'z ichiga oladi: biologik shartli qo'rquvlar (hayvonlar, tabiat hodisalari, bolaning haqiqiy hayotida sodir bo'lgan boshqa hodisalar), ijtimoiy shartli va texnogen shartli qo'rquvlar. Induktsiya qilinganlarga sub'ektning hissiy holatiga bevosita yoki bilvosita ijtimoiy ta'sir natijasida kelib chiqadigan, qo'rquv tajribasini keltirib chiqaradigan qo'rquvlar (taklif, infektsiya va boshqalar) kiradi. Qo'rquv hissi ijtimoiy-biologik induktsiya qilinishi mumkin (ma'lum biologik ob'ektlarning qo'rquvini shakllantirishga ijtimoiy ta'sir); ijtimoiy induktsiya qilingan (ijtimoiy qo'rquvni shakllantirishga ijtimoiy ta'sir); ijtimoiy-texnogen induktsiya qilingan (haqiqiy yoki virtual texnogen ob'ekt qo'rquvini shakllantirishga ijtimoiy ta'sir). Axborot (og'zaki, ramziy) yoki xayoliy (majoziy) shakllarda mavjud bo'lgan ichki vujudga kelgan qo'rquvlar sub'ektning individual va shaxsiy xususiyatlari bilan bog'liq va tabiiy-biologik, texnogen, ijtimoiy, virtual materiallarda amalga oshiriladi.

Sub'ektlarning etnik kelib chiqishi yoki ularning mentaliteti (hududiy, kasbiy yoki boshqa ijtimoiy-guruh mansubligi) qo'rquvning namoyon bo'lishi o'ziga xos xususiyatlarga ega bo'lishi mumkin

- qo'rquv his-tuyg'ularining boshqa hissiy holatlar bilan nisbati aniqlandi; maktab o'quvchilarining normal hayot sharoitlarida (uy, o'quv, darsdan tashqari) tajribali hissiyotlarning haqiqiy spektri aniqlandi. Maktab o'quvchilarining hissiy profili (eng muhim tajribalar spektri) turli yosh bosqichlarida farq qiladi: quvonch, qiziqish, ajablanib va boshqalarning ijobiy his-tuyg'ulari yosh o'quvchilarda ham, o'smirlar va o'rta maktab o'quvchilarida ham ustunlik qiladi; ta'lim muassasasida va maktabdan tashqarida boshdan kechirgan his-tuyg'ular spektri sezilarli darajada farq qiladi: yosh o'quvchilarda maktabda va uyda quvonch va qiziqish tuyg'ulari ustunlik qiladi, o'spirinlar va o'rta maktab o'quvchilarida maktabda va bo'sh vaqtlarida (ko'chada, dam olish maskanlarida, oshxonada va boshqalar) tegishli ko'rsatkich yuqori. Ta'lim muassasalarida boshdan kechirgan salbiy his-tuyg'ular spektrida barcha yosh guruhlarida qo'rquv, xafagarchilik va g'azab tuyg'ulari ustunlik qiladi; turli yosh guruhlarida boshdan kechirgan qo'rquv tuyg'ularining ko'rsatkichlari chiziqli emas va o'smirlar davrida maksimal darajaga etadi. O'smirlar va o'rta maktab o'quvchilarida, yosh o'quvchilarga qaraganda, g'azablanish hissiyotlarini boshdan kechirish chastotasi sezilarli darajada oshadi. O'quvchilarda qo'rquv hissi vaqtinchalik munosabatlar (uy vazifasini bajarishga vaqt topolmaslik, maktabda uxlash va h.k.), referent shaxslar va o'quv o'zaro munosabatlari holatlaridan qo'rqish bilan bog'liq; umumta'lim maktabi o'quvchilarida qo'rquv hissiy vaziyatlar bilan bog'liq (sinfda yolg'iz qolish, past baxo olish, direktorning xonasida turish). Differentsial hissiyotlarning keng qo'llaniladigan ko'lamli zamonaviy bolalar boshdan kechirgan hissiyotlarning modal qatorini to'liq aks ettirmasligi ko'rsatilgan, xususan, kamdan — kam uchraydigan his-tuyg'ular-uyat, aybdorlik, nafrat, nafrat, azob-uqubatlar ta'kidlangan;

Jamiyatning ijtimoiy-madaniy hayotida tub o'zgarishlarning mavjudligi va ularning bolalarning hissiy sohasida aks etishi ilmiy, ilmiy amaliy va amaliy sohalaridagi, shu jumladan psixologik-pedagogik fan va amaliyotdagi asosiy qarama-qarshiliklarni belgilaydi.

Bu qarama-qarshiliklar: boshlang'ich maktab yoshidagi bolalar rivojlanishining sezgir davrining ontogenetik imkoniyatlari (sub'ektivlik, o'zboshimchalik, og'zaki-mantiqiy fikrlash, aks ettirish, tahlil qilish va boshqalar) va o'z imkoniyatlarini ro'yobga chiqarish uchun hissiy holatlarni o'zini o'zi tartibga solishda bolalarning vositalari, shakllari va amaliy tajribasining etishmasligi; psixologik amaliyotning universalizmi o'rtasida hissiy holatlar sohasidagi psixologik ta'lim xizmati tizimlari

boshlang'ich maktab yoshidagi bolalar va boshlang'ich maktab o'quvchisining tartibga solish qobiliyatlarini rivojlantirishning o'ziga xos xususiyatlari; bir tomondan qo'rquv hissiyotlari omillarining keskin ko'payishi va boshqa tomondan qo'rquv hissiyotlarini boshdan kechirish sharoitida bolalarning qo'rquvini o'rganish va bolaning o'zini o'zi boshqarish qobiliyatini kuchaytirish uchun etarli ilmiy-nazariy yondashuvlar va ilmiy-uslubiy vositalarning rivojlanmaganligi o'rtasidadir.

Ushbu qarama-qarshiliklarni hal qilish istagi tadqiqot muammosini aniqladi. Nazariy jihatdan, bu boshlang'ich maktab yoshidagi bolalarning hissiy holatini o'rganishga ko'p o'lchovli yondashuvni asoslash muammosi. Amaliy nuqtai nazardan, bu maktab o'quvchilarining hissiy holatlarining mazmunli xususiyatlarini aniqlashdir,

Boshlang'ich maktab yoshidagi bolalar rivojlanishining ontogenetik xususiyati (o'zboshimchalik va aks ettirish qobiliyati) hissiy holatlarga qarshi kurashish uchun tartibga solish ko'nikmalarini muvaffaqiyatli shakllantirish imkoniyatini belgilaydi. Hissiy holatlarni o'rganish va tartibga solish dasturini loyihalashda ko'p o'lchovli yondashuv boshlang'ich maktab yoshidagi bolalarda qo'rquv tuyg'usini o'zini o'zi boshqarish usullarining etarli asoslarini mustahkamlash va individual repertuarini kengaytirish imkoniyatini beradi.

Boshlang'ich maktab yoshidagi bolalarda qo'rquv tajribasini tartibga solish usullarini shakllantirish muvaffaqiyatli bo'ladi agar:

- qo'rquv tajribalari boshqa hissiy holatlar bilan bog'liq bo'lgan zamonaviy bolalarning hissiy profili aniqlandi;

- rivojlanish holatining shartlari (o'ziga xosligi) hisobga olinadi (ta'lim muassasasi turi, hududiy va etnomental o'ziga xoslik; bolalarning shaxsiy xususiyatlari);

- boshlang'ich maktab yoshidagi bolalarning salbiy hissiy holatlari hissiyotlarning holatiga (shartli, induksiya qilingan, ichki ishlab chiqarilgan qo'rquv turlari) qarab tipologik jihatdan tartibli ravishda tuziladi; qo'rquv tuyg'usini o'rganish va tartibga solishni shakllantirish dasturini ishlab chiqishda ko'p o'lchovli yondashuv amalga oshirilmoqda, shu jumladan bolalarning o'zlari tomonidan qo'llaniladigan usullar, natijada bolaning imkoniyatlari va xulq-atvor repertuarini kengaytiradi qo'rquvni boshdan kechirish holatida; o'qituvchi-psixologlar, o'qituvchilar va ota-onalarning bolaning o'quv va maktabdan tashqari hayotini tashkil etishda o'zaro munosabatlari bolalarning individual resurslari va o'zini o'zi boshqarish imkoniyatlarini hisobga olgan holda amalga oshiriladi.

Belgilangan maqsadga erishish uchun quyidagi vazifalar hal qilinadi:

1. Boshlang'ich maktab yoshidagi bolalarda hissiy holatlarni o'rganish va ularni tartibga solishning nazariy va uslubiy asoslarini aniqlash.

2. Hissiy holatlarni o'rganishga ko'p o'lchovli yondashuvi asosida ishlash.

3. Qo'rquvning yaxlit tarkibiy va tipologik tasnifini ishlab chiqish.

4. Turli yosh bosqichlarida maktab o'quvchilarining boshqa hissiy holatlari bilan qo'rquvning hissiy holatining nisbatini aniqlash.

5. O'zbekistondagi ijtimoiy-iqtisodiy o'zgarishlarning turli davrlarida bolalar boshdan kechirgan qo'rquvlarning qiyosiy meta-tahlilini o'tkazish.

6. Ijtimoiy rivojlanish holatining turli sharoitlarida boshlang'ich maktab yoshidagi bolalarda qo'rquv mazmunini aniqlash.

7. Boshlang'ich maktab yoshidagi bolalar tomonidan ishlatiladigan salbiy hissiy holatlarni o'z-o'zini tartibga solish usullarini aniqlash.

8. Hissiy holatlarni o'z-o'zini tartibga solishni shakllantirish dasturini ishlab chiqish va eksperimental ravishda sinab ko'rish (bolalar qo'rquvi materiallari asosida).

Xulosa

Xulq-atvor faoliyati yo'nalishining o'ziga xos xususiyatlarini, psixologik ma'lumotlarni tahlil qilish, vaziyatda ishtirok etish istagi va to'siqlarning sub'ektiv engib bo'lmaydiganligi o'rtasidagi qarama-qarshilik oralig'ida lokalizatsiya qilingan motivatsion-ehtiyoj ziddiyatining makonini aniqlashga imkon beradi.

Vaziyatga hissiy va kognitiv javob berish algoritmlarini o'rganishning psixosemantik metodologiyasi bashoratli modellarni yaratishga imkon beradi fobiyaning asosiy diagnostik mezonibuna

vaziyatda qo'rquvning og'irligi bo'yicha yuqori ko'rsatkichlar (ijtimoiy vaziyatlarni baholashning denotativ semantik tuzilishidan ko'ra ko'proq), ularni hissiyotlarning psixofiziologik ko'rsatkichlari bilan sezilarli darajada qo'llab-quvvatlash, shuningdek, hissiy stress zonalarida mavjudligi-motivatsion va ehtiyojlar to'qnashuvidir.

Bundan tashqari, ijtimoiy fobiya bilan og'rigan bemorlarda "depressiya", "psixasteniya", shuningdek "ruhiy qattiqlik holati" shkalasi bo'yicha yuqori ko'rsatkichlarga ega bo'lgan bemorlarda hissiy-kognitiv javob berish algoritmlari qattiq ekanligini aniqlash mumkin, "do'stlashuvda-shaxsiy aloqalarda tashabbusning namoyon bo'lishi" bilan bog'liq ijtimoiy vaziyatlarning qo'rquvi bilan tavsiflanadi. "qorin og'rig'i", "qo'llar va tanadagi titroq" tana sensatsiyalari yuqori "paranoyak" va "psixasteniya" bo'lgan odamlar uchun odatiy bo'lib, "o'zingizni kuzatish ob'ekti bo'lgan" ijtimoiy vaziyatlardan qo'rqish eng xarakterlidir, ushbu tashvishlar bilan indikativ ravishda bog'liq bo'lgan tana zonalar-bosh, yuz va bo'yin (bosh aylanishi, qizarish)

Bajarilgan ishlar asosida quyidagi xulosalar chiqarish mumkin

1 Ijtimoiy fobiya bilan muhim ehtiyojni qondirish istagi o'rtasida hissiy va motivatsion ziddiyat mavjud bo'lib, uni amalga oshirish faqat ijtimoiy vaziyatlarda (xavfsizlik, tan olish, ijtimoiy maqomni saqlab qolish zarurati) va unda ishtirok etishning sub'ektiv ravishda qabul qilingan xavfi o'rtasida kuchli ijtimoiy qo'rquvlar mavjudligi ijtimoiy fobiya "noaniqlik", "tashqi jozibadorlikni baholash", "intellektual qobiliyatlarni baholash" tegishli vaziyatlarda ishtirok etish istagi bilan birlashtirilgan.

2 Hissiy-kognitiv javob algoritmlarining semantik maydoni aniqlandi ijtimoiy vaziyatlarga ijtimoiy qo'rquvlarning "tana topologiyasi" ishlab chiqilgan bo'lib, u ham psixodiagnostik, ham ijtimoiy qo'rquvni o'rganishning psixokor-rekatsion modeli bo'lib xizmat qiladi 1) "do'stlashuvda-shaxsiy aloqalar holatida" quyidagilar xarakterlidir tanadagi titroq, qorin og'rig'i va ko'ngil aynish, 2) "kompetentsiyani baholash holatlari" - ovoz yo'qoladi, titraydi, og'izda quriydi, yurak urishi tezlashadi, 3) "men - kuzatuv ob'ekti" holatida-butun tanada titroq, yuzning qizarishi, 4) "ruhning ta'sirlanish holatida" - bo'yin va yuz qizarib yoki oqarib ketadi

3 Shaxsiy tipologik xususiyatlarni hisobga olgan holda hissiy va kognitiv javob algoritmlarining semantik maydoni ijtimoiy vaziyatlarning turlarini eng xarakterli ijtimoiy qo'rquvlar bilan o'zaro bog'lashga va dominant ehtiyojlarni aniqlashga imkon berdi 1) do'stlashuvda-shaxsiy aloqalar holatlari "boshqasiga zarar etkazish", "rad etish", "ushbu vaziyatning so'nggi daqiqalarida oldini olish" qo'rquvi bilan tavsiflanadi (bu vaziyatga ehtiyoj seziladi). affiliatsiyalar), 2) "o'z sirlarini ochish" holatlari "yoqimsiz ko'rinishdan qo'rqish", "masxara qilish ob'ektiga aylanish" ("ijtimoiy shaxsni saqlab qolish" zarurati) bilan tavsiflanadi., 3) kompetentsiyani baholash holatlari "vaziyatning natijasi noma'lum", "barchaning ko'z o'ngida sharmanda bo'lish" qo'rquvi bilan tavsiflanadi (vaziyatni nazorat qilish va tan olish zarurati), 4) "men - kuzatuv ob'ekti" holatlari "atrofdagilar menga yoqmasligini his qilishadi", "yomonroq munosabatda bo'lish" qo'rquvi bilan tavsiflanadi (vaziyatni nazorat qilish va tan olish zarurati). sheriklik, ijtimoiy maqomni saqlab qolish. Bolalikdagi qo'rquv nevrozlarining paydo bo'lishiga travmatik tajriba va stressli vaziyatlar ta'sir qiladi. Bularga onaning yoki otaning o'limi (ayniqsa maktabgacha yoshda), ota-onaning ajralishi, zilzila, toshqin, boshqa yashash joyiga ko'chib o'tish, yangi maktabga o'tish kiradi. Shunday ekan farzand olloh tomondan berilgan bir ne'mat uni qadriga etish kerak.

Foydalanilgan adabiyotlar ro'yxati.

1. Нордонэ Д. Страх, паника, фобия/Дж. Нордонэ – Москва: Психотерапия, 2008, - 348.
2. Тревожное фобическое расстройство детского возраста/ И. А. Хрущ. – Мн. БГМУ, 2004.
3. Рузиев У.М. Симптомы социальной фобии человека. // Вестник интегративной психологии. -Ярославль: 2022 Выпуск 24 289ст-292ст
4. Рузиев У.М. Социальные фобии: причины возникновения и влияния на поведение человека, диагноз и психокоррекция. // Вестник интегративной психологии -Ярославль: 2022 Выпуск 26 ст 192-197
5. Ro'ziyev U.M. O'spirinlarda ijtimoiy fobiya rivojlanishi bilan bog'liq holatlarning diagnostikasi va psixokorreksiyasi. // № 4, 2022 "Psixologiya ilmiy jurnali" -Buxoro: B.125-132.